

آشنایی با نقوش پارچه های ایرانی
"دوره ی پیش از تاریخ تا سلجوقیان"

سلماز آخوندی

www.ketab.ir

زمستان ۹۵

سرشناسه	آخوندی، سلماز، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	بررسی نقوش پارچه‌های ایرانی پیش از تاریخ تا پهلوی / سلماز آخوندی؛ ویراستار محدثه حسینی عطار
مشخصات نشر	مشهد: محقق، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۱۴۰ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۲۳-۳۵-۵
وضعیت فهرست نویسی	فهرست نشده
عنوان دیگر	پارچه -- ایران -- طرح -- تاریخ
موضوع	Iran -- History -- Textile design
موضوع	پارچه‌های ایرانی-تاریخ
موضوع	Textile fabrics, Iranian--History
موضوع	پارچه‌های ایرانی -- طراحی
موضوع	Textile fabrics, Iranian -- Design
موضوع	نساجی -- تاریخ
موضوع	Textile industry -- History
رده بندی کتبی	NK۱۸۷۶
رده بندی دیوانی	۰۹۵۵/۷۴۶
شماره کتابخانه ملی	۷۴۳۰۷۸۰

آشنایی با نقوش پارچه‌های ایرانی (دوره‌ی پیش از تاریخ تا سلجوقیان) سلماز آخوندی

ویراستار: محدثه حسینی عطار
سروراستار و مدیر داخلی: سیدخلیل حسینی عطار
صفحه‌آرا و طراح جلد: محدثه حسینی عطار
چاپ اول: ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۲۳-۳۵-۵
تومان ۳۰۰۰۰

نشر محقق
مشهد- خیابان دانشگاه- خیابان اسرار- مقابل دانشکده علوم
پلاک ۵۳- تلفن: ۰۹۱۵۱۱۶۳۱۰۰-۰۹۱۵۶۸۶۷۳۵۰
Hoseini.seyedkhalil@gmail.com

فهرست

۱	پیشگفتار
۳	مقدمه
۵	رنگرزی و چاپ پارچه
۶	تاریخچه صنعت چاپ پارچه
۷	تاریخچه پارچه بافی در ایران
۸	پارچه بافی در ایران باستان
۱۱	پارچه در ایران به ترتیب دوره های تاریخی (ایران باستان)
۱۲	پارچه بافی در تمدن اسلامی
۱۳	پارچه و نساجی در دوره ی عیلام
۲۰	پارچه و نساجی در دوره ی مادها
۲۳	نقوش پارچه و نساجی در دوره ی هخامنشی
۳۱	پارچه و نساجی در دوره ی سلوکی
۳۴	پارچه و نساجی در دوره ی اشکانی (پارتی)
۳۹	پارچه و نساجی در دوره ی ساسانی
۶۵	پارچه و نساجی ایران در چهار قرن اولیه ی اسلامی
۷۷	پارچه و نساجی در دوران آل بویه (بویه)
۷۷	پارچه های صدر اسلام، آل بویه
۸۴	طرح و نقش پارچه های بویه
۸۵	نمونه پارچه های بویه
۹۰	مراکز تولید پارچه در دوره ی آل بویه
۹۱	پارچه های مکشوفه در ری
۹۳	پارچه و نساجی در دوره ی سجوقی

پیشگفتار

در طول زمان ، پارچه تنها برای محافظت از بدن به کار نرفته ، بلکه با ذوق و تنوع طلبی انسان همراه شده و مفهوم جدیدی یافته است. احساس خود آرای و زیبایی باعث شده است که پوشاک دیگر به عنوان یک نیاز اساسی مطرح نشود ، بلکه به نوعی مظهر زیبایی برای انسان تبدیل گردد. در طی مطالعات ، مشخص شده که پارچه بافی سریع تر از سایر صنایع بشری به وجود آمده است. اما جنس و نوع منسوجی که بشر برای اولین بار از آن استفاده کرده است ، مشخص نیست. از دیدگاه اقتصادی یکی از مهم ترین نیازهای یک جامعه ، لباس است. زیرا کالایی است که هرگز نمی توان از تهیه تولید و مصرف آن باز ماند.

تاریخ پارچه بافی در ایران نشان میدهد که این هنر در زمانهای مختلف ، متکی بر حمایت پادشاهان بوده و هر گاه مورد حمایت قرار گرفته به اوج پیشرفت خود رسیده است. سالها پیش ایرانیان نه تنها انواع پارچه های زیبا و نفیس را تولید میکردند، بلکه مقادیر زیادی پارچه به سایر کشورها نیز صادر میکردند که نمونه هایی از آنها اکنون زینت بخش موزه ها و مجموعه های خصوصی در جهان است. لذا برای شناخت وضعیت پارچه و نساجی در ایران ، قبل از هر چیز ، پیشینه ی آن باید مورد بررسی قرار گیرد. امید است که در این کتاب همه عزیزان بتوانند با ساده ترین تا سخت ترین نقوش موجود در منسوجات و پارچه های ایرانی ارتباط برقرار کرده و برای از بین بردن این نقوش اصیل و قدیمی و اعتلای فرهنگ ایران عزیز ، بیشتر مورد استفاده قرار دهند .